

ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
«ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΣΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Άρθρο 1

Σήμερα στα καταστήματα κράτησης της Χώρας μας κρατούνται περίπου 12.500 πρόσωπα, εκ των οποίων περίπου 7.000 είναι αλλοδαποί, ενώ η χωρητικότητα των καταστημάτων ανέρχεται μόλις σε 9.270 θέσεις. Παρά την δημιουργία έξι (6) νέων καταστημάτων κράτησης την τελευταία δεκαετία, χωρητικότητας 600 κρατουμένων το καθένα, δεν υπήρξε λύση του προβλήματος υπερπληθυσμού. Αποτέλεσμα είναι να συμφύρονται υπόδικοι με καταδίκους και μικροποινίτες με βαρυποινίτες, ενώ δεν επαρκούν οι ειδικοί χώροι κράτησης, στους οποίους συχνά κρατούνται επί μακρόν κρατούμενοι για διάφορα αδικήματα, αλλά και αλλοδαποί εν αναμονή της απελάσεώς τους. Έτσι, το ότι δεν εκπληρώνεται επαρκώς ο ειδικοπροληπτικός σκοπός των ποινών μόλις χρειάζεται να τονιστεί.

Ακόμη, πρέπει να αναφερθεί ότι παρά τη λήψη μέτρων αποσυμφόρησης που η ελληνική πολιτεία έχει κατά καιρούς λάβει με σειρά νόμων (3346/05, 3727/08, 3772/09, 3904/10), εν τούτοις δεν έχει υπάρξει μόνιμη ανακούφιση των καταστημάτων κράτησης από το πρόβλημα του υπερπληθυσμού, παρά μόνον προσωρινή αντιμετώπιση.

Οι κύριοι παράγοντες που δημιουργούν το πρόβλημα αυτό, ανάγονται: *πρώτον* στο μεταναστευτικό ζήτημα, αφού η χώρα μόνο το 2010 υποδέχθηκε περί το 90% των μη κανονικών μεταναστών που έφθασαν στην Ευρώπη. Κάποιοι εξ αυτών, στερούμενοι της δυνατότητας πρόσβασης στη νόμιμη αγορά εργασίας, από βιοποριστικούς-κοινωνικοοικονομικούς λόγους μπορεί να καταφύγουν στο έγκλημα, διογκώνοντας έτσι το σωφρονιστικό πληθυσμό. *Δεύτερον*, στο ζήτημα των ναρκωτικών, αφού στα καταστήματα κράτησης της χώρας κρατούνται περίπου 4.400 κρατούμενοι για υποθέσεις ναρκωτικών, χωρίς να υπολογίζεται ο αριθμός αυτών που κρατούνται για άλλα εγκλήματα (κλοπές, ληστείες κ.λπ.) που έκαναν για να

διασφαλίσουν τη χρήση ναρκωτικών ουσιών. Παράλληλα, πρέπει να επισημανθεί ότι το 60% των κρατουμένων στις ελληνικές φυλακές είναι άποροι, δηλαδή περίπου 7.300 κρατούμενοι δεν έχουν τη δυνατότητα να προμηθευτούν ούτε τα στοιχειώδη είδη προσωπικής υγιεινής και ένδυσης. Είναι επίσης, χαρακτηριστικό ότι τη στιγμή αυτή κρατούνται περί τους 800 κρατουμένους, που δεν μπορούν να εξαγοράσουν (εξαγοράσιμες) ποινές φυλάκισης, καθότι αδυνατούν να βρουν τα χρήματα γι' αυτό.

Έτσι, φαίνεται πως σε μια δύσκολη οικονομική συγκυρία για τη χώρα, όσοι κατάδικοι διαθέτουν χρήματα μπορούν να συνεχίζουν να εξαγοράζουν ποινές και να αποφεύγουν τη φυλάκιση, ενώ όσοι δεν διαθέτουν πόρους είναι τελικά αυτοί που καταλήγουν στις φυλακές για ήσσονος απαξίας πλημμεληματικές πράξεις. Το γεγονός τούτο δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο. Ότι δηλαδή, παρότι οι ποινές μετατρέπονται από τα δικαστήρια, τα οποία κρίνουν ότι ο συγκεκριμένος δράστης δεν είναι επικίνδυνος για το κοινωνικό σύνολο, οι καταδικασθέντες να φυλακίζονται, επειδή δεν έχουν να πληρώσουν την ποινή τους. Στις περιπτώσεις αυτές, όπως είχε αναφερθεί και στην Αιτιολογική Έκθεση του ν. 3904/2010, «η παραμονή στη φυλακή είναι απολύτως αδικαιολόγητη, και άδικη». Όχι μόνο γιατί το ίδιο το δικαστήριο έχει κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία η παραμονή στη φυλακή, αλλά και γιατί επιπλέον, μένοντας κανείς εντός της φυλακής, στερείται της δυνατότητας να εξοικονομήσει χρήματα, ώστε να πληρώσει μέρος της ποινής του, πέραν ντου γεγονότος ότι επιβαρύνεται έτσι και το κοινωνικό σύνολο, το οποίο αναλαμβάνει τη σίτισή του.

Είναι λοιπόν αναγκαίο να υπάρξουν μόνιμες ρυθμίσεις που θα αντιμετωπίσουν διαχρονικά τα προβλήματα του υπερπληθυσμού και αυτό γίνεται με το νομοσχέδιο για το νέο κώδικα νόμων για τα ναρκωτικά που θα αποδώσει, όμως, σταδιακά τα αναγκαία αποτελέσματά του. Μέχρι την απόδοση των αποτελεσμάτων που θα επιφέρει ο νέος κώδικας νόμων για τα ναρκωτικά, αλλά και όσων επιφέρει η μεταβολή του πλαισίου κοινωφελούς εργασίας και δοσοποίησης του ν. 3904/10, χρειάζεται άμεσα η παρέμβαση του νομοθέτη: α) για την άμεση εξισορροπητική αντιμετώπιση των άπορων και αδύναμων οικονομικά κρατουμένων, που αν είχαν τα οικονομικά μέσα δεν θα βρίσκονταν στις φυλακές και β) για την εκκαθάριση του αρχείου των μεγάλων εισαγγελιών από μεγάλο αριθμό ανεκτέλεστων αποφάσεων, αλλά και μη αμετάκλητων αποφάσεων ήσσονος απαξίας. Έτσι, με το παρόν άρθρο καθορίζονται οι προϋποθέσεις απόλυσης κρατουμένων με τον όρο της ανάκλησης. Κατ' αυτό τον τρόπο θα υπάρξει αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης από κρατούμενους που εκτίουν πλημμεληματικές ποινές, αλλά και κακουργηματικές

μέχρι δέκα έτη, ενώ διαφυλάσσεται και η ειδικοπροληπτική και αντεγκληματική επίδραση της διάταξης στην συμπεριφορά των απολυομένων, αφού ορίζεται ότι αν εντός πέντε ετών από την απόλυση υποπέσουν σε νέο εκ δόλου αδίκημα, θα εκτίσουν αθροιστικά και την ποινή για την οποία απολύθηκαν.

Λαμβάνεται πρόνοια, η ως άνω ευεργετική διάταξη να μην καταλαμβάνει κρατούμενους που έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα που αφορούν την δημόσια περιουσία ή το οργανωμένο έγκλημα ή πρόκειται για εγκλήματα με έντονη κοινωνική απαξία και έτσι η διάταξη δεν αφορά όσους έχουν καταδικαστεί για παράβαση: α) του ν. 1608/1950, περί καταχραστών του δημοσίου, β) του ν. 1882/1990, για τα χρέη προς το Δημόσιο, γ) του ν. 2523/1997, για οποιοδήποτε αδίκημα περί την φορολογία και την φοροδιαφυγή και δ) των άρθρων 187, 187 Α, 322, 323 Α, 324, 336, 339 παρ. 1 α', β', 342, 348^Α, 351, 351^Α και 380 παράγραφοι 1β και 2 του Ποινικού Κώδικα. Ακόμη, κρίθηκε ότι είναι αναγκαίο, αφενός ο χρόνος δοκιμασίας των απολυόμενων κρατούμενων να είναι πέντε έτη (αντί των τριών, που συνήθως τίθετο σε παρόμοιες νομοθετικές πρωτοβουλίες), αφετέρου να μπορεί ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών που διατάσσει την απόλυση να επιβάλλει υποχρεώσεις στους απολυόμενους, απ' αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 100 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα.

Τέλος, ορίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και στους καταδίκους που αποκτούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 και μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και μέσα σε αποκλειστικό χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες από την έναρξη ισχύος του.

Άρθρο 2

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται η υπό όρο παραγραφή και μη εκτέλεση ποινών διάρκειας μέχρι ενός έτους, εφόσον οι αποφάσεις με τις οποίες έχουν επιβληθεί δεν έχουν καταστεί αμετάκλητες και δεν έχουν εκτιθεί με οποιοδήποτε τρόπο μέχρι τη δημοσίευση του νόμου. Η διάταξη αφορά μικρές πλημμεληματικές ποινές οι οποίες δεν έχουν εκτιθεί και σκοπεί στην εκκαθάριση του αρχείου των μεγάλων εισαγγελιών από μεγάλο αριθμό ανεκτέλεστων ποινών ήσσονος απαξίας, όπως είναι αυτές που έχουν διάρκεια μέχρι ένα έτος.

Άρθρο 3

Με την παρούσα ρύθμιση ορίζεται ότι ποινές φυλάκισης που έχουν επιβληθεί για πλημμελήματα και δεν έχουν εκτελεσθεί ούτε μετατραπεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου δύνανται να μετατραπούν σε χρηματικές. Για το λόγο, όμως, ότι δίνεται αυτή η δυνατότητα, κρίθηκε ότι δεν πρέπει να έχουν εφαρμογή εν προκειμένω οι διατάξεις των παραγράφων 4 έως 8 του άρθρου 82 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 4

Προτείνεται η παραγραφή και παύση της ποινικής δίωξης αξιοποιώνων πράξεων ήσσονος εγκληματικότητας, για τις οποίες δεν υπάρχει έντονη κοινωνικοηθική απαξία και οι οποίες κατακλύζουν τα δικαστήρια της χώρας. Εξαιρούνται από τη ρύθμιση οι αξιόποινες πράξεις, παραβίασης της υποχρέωσης για διατροφή και μη καταβολής παρά των εργοδοτών στους εργαζόμενους των πάσης φύσεως αποδοχών.

Άρθρο 5

Ρυθμίζεται το ζήτημα της καταβολής αποζημίωσης για υπερωριακή απασχόληση στου υπαλλήλους των σωφρονιστικών καταστημάτων, οι οποίοι, για τις ανάγκες των φυλακών, προσέφεραν υπερωριακώς τις υπηρεσίες τους, αλλά δεν κατέστη δυνατή η καταβολή τους από τις πιστώσεις του τρέχοντος έτους. Η ανωτέρω αμοιβή θα καταβληθεί από πίστωση που είναι ήδη εγγεγραμμένη στον τακτικό προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους ή του έτους 2012.

Άρθρο 6

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται οι διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα και του ν. 3090/02 λόγω του ότι οι σχετικές αρμοδιότητες περιέρχονται στο Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής.

Αθήνα, 18 Ιανουαρίου 2012

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ

**ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

**ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

Μ. ΠΑΠΑΔΙΜΗΤΡΙΟΥ